Hind 5 senti

Nõmme Sõna

Tellimishind:
1 aasta peale postiga 2 kr. 50 senti
½ „ „ „ 1 „ 25 „

Kuulutused:
Kuul. küljel 5 senti, teksti ees 8 senti ja tekstis teksti kirjaga 10 senti mm. veeru laiuses

Toimetus ja talitus:
Nõmme, Jaama t. 12, T.-ü. „Tulu“ majas teisel korral, kõnetr. 523-99
Kõnetunnid iga päev kella 5—6

Ilmub laupäeviti

Nr. 15 **Laupäeval, 2. juunil 1934. a.** **I aastakäik**

Majaomanikud

soodsamalt

remonteerivad oma maju

linna rohu- ja värvikauplusest ostetud materjalidega.

Nõmme linna Ühishumanitaargümnaasiumi

vastuvõtmise eksamid

algavad 11. juunil s. a. kell 9 Hiiu koolimajas. Vastu võetakse I kl. eksamiga 6-kl. algkooli lõpetajaid, teistesse klassidesse vastavate tunnistustega.

Direktor.

Tuleb valvel olla!

Nõmme linn on tõsist võitlust pidanud, kuni ta endale keskkooli sai. Nüüd tuleb tal sama visadusega uut võitlust algada, et ka tema nende linnade hulka üles võetakse, kuhu wiieaastasele keskkoolile baseeruma jäetakse kolmeaastane gümnaasium. Sest ei tahaks kuidagi uskuda, et Nõmme oma 16.000 elanikuga ja sellega ühtlasi suuruselt wiies linn Eestis peaks ilma jääma asutisest, mis üks wajalisem lüli tema heaolu ahelikus. Kuuldawasti ollagi meie praegune kodulinna hariduselu juht hr. Kirkmann ühes haridusnõukoguga mõjuwaid samme astunud, et Nõmme linna õigustatud soowe gümnaasiumi saamiseks wastawal pool tähele pandaks ja Nõmme kodanikke ka haridusasjas mitte sõltuwusse ei seataks Tallinnast. Iga tõsise nõmmelase soow on, et Nõmme noorsoole oleks awatud tee ülikooli otsejoont Nõmme, aga mitte mõne teise linna kaudu. Sellepärast julgeb ta loota, et tema soow täitmist leiab ja tema kodulinna hariduselu juhid selleks walwel on.

Linnavolikogu koosolek.

Koosolek wõis algada üle tunni aja hilinemisega. Ei saadud kuidagi kwoorumi kokku, nii et tuli wolinikke telefoni kaudu otsida. Lõpuks päästis seisukorra oma ilmumisega hr. Kulbusch. Nii siis wõis koosolek algada 10 woliniku ja 3 linnawalitsuse liikme kohal olekuga. Kokku moodustab see arwu 13, mis ebausklike filmis õnnetu number. Teisipäewa õhtune linnawolikogu koosolek oli aga sellest hoolimata üks õnnelikumatest ja nimelt selles mõttes, et ta rekordiliselt kiire ja sõnawõttude poolest äärmiselt kehw oli. Waikis isegi Inw. J. Waga, kes muidu alati leiab põhjust millestki kõneleda ehk mida-kedagi kaitsta. Kõik linnawalitsuse ettepanekud wõetakse ilma pikemate waielusteta wastu, nii et poole tunniga oli päewakord läbi ja juhataja lõpetas koosoleku.

Vaestelastekohus uues koosseisus ametisse asunud.

Nagu teada, moodustus eelwiimasel wolikogu koosolekul waestelastekohus järgmises koosseisus: esimees — linnapea L. Mühlbach, sekretär — A. Malkus ja liikmed — Inw. A. Mei ja J. Waga. Nüüd läinud teisipäewal toimus nende wannutamine Tallinna-Haapsalu rahukogus.

Esindajad staadioni komiteesse.

Nõmme staadioni komiteesse walis wolikogu linnawalitsuse esindajateks Inw. J. Toomesi ja linna insp. N. Semjonowi.

Pikendati rendilepingut.

Linnawalitsuse ettepanekul pikendas wolikogu rendilepingut A. Kulpinil tema käes kasutada olewa ehituskrundi kohta kuni 1. now. 1935. a.

Nõmme esindajad.

Nagu teada, peetakse tänawu üleriikline tuletõrjepeameeste ja Tuletõrje Liidu üldkoosolek Wiljandis 9. ja 10. juunil. Nõmme tuletõrje esindajana sõidawad sinna linnapea L. Mühlbach, dr. Wastalu, K. Sirotkin, A. Lillep, Puutsa ja Käär.

Toetus läheb uue pritsimaja ehitamiseks.

Nagu teada, palus kohalik tuletõrjeühing linnawalitsuselt 500—600 kr. toetust automaatredeli muretsemiseks. Kaaludes nüüd seda toetuse küsimust, leidis linnawalitsus, et wajadus uue pritsimaja järele on praegu suurem ja

Toimetusest mitte olenevatel põhjustel jäi pühadele järgnev number vahele.

hädalisem kui automaatredeli järele ja määras palutud toetuse pritsimaja ehitamiseks.

Lastepäev.

Pühapäeval, 3. juunil korraldatakse lastepäev, millest osa võtavad kõik koolid ja noorsoo-organisatsioonid. Hommikul kogunetakse Hiiu koolimaja aeda, kust rongikäiguna minnakse läbi linna Mustamäe alla laulupeo platsile, kus mitmesuguste ettekannete ja lõbustustega esinetakse.

Kinnisvarade hindamiskomisjoni liikmed.

Wiimasel linnawolikogu koosolekul waliti kinniswarade hindamiskomisjoni liikmeteks: Pääsküla rajoonist A. Hermel, Kruusa-Sõbra tänawate rajoonist J. Kallas, Mustamäe — O. Millikow, Hiiu — Tannebaum, Kesk-Nõmme — A. Ignatjew, Wabaduse — H. Jürgenson, Risti-Liiwa — R. Pälling.

Turuplats suureneb.

Wolikogu kiitis heaks lepingu kawa, mille järele majaomanik Kahro annab tasuta kasutamiseks turuplatsi alla oma maa-alast 597 rtm. 15 aasta peale, kusjuures linnawalitsus aitab tal selle eest tasandada ülejääw õue-osa. Kui aga Kahro enne tähendatud aega on sunnitud taganema sellest lepingust, siis on ta kohustatud linnale maksma 100 krooni. See oleks õieti kulu, mis linual tähendatud õue-osa tasandamisel wälja anda tuleks.

J. Lindemanni pilt linnapea kabinetti.

Endise linnapea hr. J. Lindemanni pilt pandakse suurendatult üles linnapea kabinetti.

Asjatolmingute kiirustamiseks.

Linnawalitsuse ametnikud on kohustatud linnawalitsuse sellekohasel korraldusel tema poolt otsustatud asjade asjaosalistele teatawaks tegema 3 päewa jooksul.

Seltsi lipu all laulupäevale.

N. M. S. juhatusel oli kawatsus seltsi 15. aastapäewa pühitseda sügisel, mil ka oleks toimunud lipu õnnistamine, mille naisring seltsile walmistab. Kuna aga soow on seltsi laulukoori, mille ellukutsumine sama naisringi suurimaks teeneks, saata eelolewale laulupäewale seltsi lipu all, siis toimuwad eelpool nimetatud pidustused juba 22. juunil.

Tuleb veel tublisti kärpimisi teha.

Esialgse kokkuwõtte järele on linna 1934/35. a. eelarwes ette nähtud kindlaid tulusid 199.940 krooni, kulusid aga 206.045 kr. 72 senti, kusjuures siia hulka ei ole arwatud wõlgasid ja nende protsente, nii et eelarwe tasakaalustamiseks tuleb weel tublisti kärpimisi teha.

Erakorraline eelarwe on tasakaalus 42.780 krooniga.

Loeng vanast Tallinnast.

Ühing „Eesti Turist“ korraldab järjekordse loengu sarjast „Vana Tallinn“ keskn., 6. juunil kell 8 õhtul Gustav Adolfi gümn. ruumes, Kloostri t. Kõneleb kunstiajaloolane Alfred Vaga teemil „Tallinna raekoda, ehituslugu ja kunstiväärtused“. Loeng on ettevalmistuseks vaatluskäigule Tallinna raekojas.

Töö kiidab tegijat.

G. Prueli maalimistööstus

Nõmmel, S. Pärnu mnt. 64. Telef. 524-15.

Asut. 1912. *a.*

Kas olla või mitte olla...

Igale wähegi arusaajale ja Nõmme olusid tundwale kodanikule on täiesti selge, et kui nõnda asjad edasi arenewad, siis Nõmme linn *sisuliselt* on pankrott!

Mitte linna kassa seisukohalt, waid *kogu* linna olukord wõib muutuda traagiliseks ja masendawaks.

Nõmme laienes korterikitsikuse ajajärgul. Siis tekkisid kui seened siin-seal elamud. Ja siis leidus ka üürnikke. Ei nõutud mõnususi. Nüüd need elamud on enamisti *tühjad*. Suured kapitalid on inwesteeritud. Enamik majaomanikke sipleb wõlgades. Kui arwestada igat Nõmme maja à 5000 krooni, siis tuleb see wälja 2000 maja juures 10.000.000 krooni ehk 1.000.000.000 senti. Üks miljard senti ei ole tänapäewal wäike raha! Meie omawalitsuse elus wõideldakse sageli mõne näruse sendi pärast ja lüüakse koosokekul lahinguid. Kuid ei nähta, et see kopika-poliitika *ei päästa* seda miljardilist wara.

Mis aitab wäikene maksukergendus, kui tulud majaomanikel hoopis kokku kuiwawad. Nüüd, suwitushooajal on meil palju tuli-uuelt remonteeritud, otse wärwipintsli alt tulnud kortereid, milledele ei leidu üürnikke *poole* üürigagi sellest, mida saadi 5—6 aastat tagasi! Ka siis loeti Nõmme üürid odawateks. Kas leidub Tallinnas ehk kuskil mujal kortereid, kus oleks üürid langenud sel määral? Kindlasti mitte! Järelikult: põhjused peituwad Nõmme iseäraldustes.

Meil on tehtud palju sõnu sellest, et Nõmme on aed-, suwitus- ja talisportdi linn. Tegusid aga üsna wähe. Tallinn aga, kust elanikud peamiselt siia asuwad, on liiga ligidal Nõmmele, et *pettuse* teel inimesi siia meelitada. Iga tallinlane juba tunneb Nõmmet. Ja tunneb teda just *halwast* küljest. Tolm, tülikas sõit, *weepuudus* jne. Ainus, mis meel meelitab, on korterite odawus.

Mis seegi korterite *odawus* aga Nõmme majandusele maksma läheb, seda näeme kohe.

Linnawalitsus saab kinniswaramaksu ümmarguselt 50.000 kr. aastas. See wõetakse korterite üüride järele — 40 protsendi bruto-tulu pealt 9 protsenti. Selle järele on Nõmme kinniswarade tulukus aastas ühes tühjade kruntidega 1.250.000 kr. ehk ükssada kakskümmendwiis miljonit senti. Muuseas see tõendab, et majade alla on tegelikult inwesteeritud kaugelt üle ühe miljardi sendi, sest 12½% majad üüri ei anna.

Nagu eelpool mainitud, on üürid aastatega langenud ligi 50 protsenti ehk teiste sõnadega — meie kodulinna majandus kaotab nüüd aastas miljonid sendid!

Nõnda kõnelewad arwud. Muidugi ei ole see täpne arwestus, kuid küllaldane üldpildi saamiseks.

Muidugi on lootusetu endiste üüride nägemine, kuid nad on praegu niisugused, mis Nõmme tulewikule head ei kuuluta. Wähemalt 20 protsenti on nad praegu madalamad, kui see Nõmme kohta normaalne oleks. See 20 protsenti *teeb aga wälja aastas 30 miljonit senti!* Kuigi majaomanikud 30 milj. aastas *sularahas* ei kaota, sest oma korteri eest üüri ei makseta, siis wähemalt 10 milj. on ikkagi kaotus sularahas. Inwesteeritud kapitali määrtuse wahe aga oleks 200 milj. senti (on ju kinniswarade hind sõltuwuses tulukusega).

Need ligikaudsed ja ümmarguseid arwud tõendawad seda, kui tähtis on Nõmme olemasolule üürihindade *tasakaalustamine* Tallinnaga ja *seda* meil näha nagu ei taheta.

Üürihindu kõrgendada ja sellega warade määrtust tõsta ei saa dekreediga. Selle määrab nõudmise ja pakkumise wahekord. Sellega on esijoones wajalik jälle nõudmise ja pakkumise wahekord tasakaalustada. Et meil korterite pakkumine on suurem kui nõudmine, siis on *eluliselt* tähtis nende puuduste kõrwaldamine, millest tingitud normaalseist wähem nõudmine korterite järele.

Nagu eelpool tähendatud, nurisetakse meil esijoones tülika sõidu, tolmu, halbade kõnniteede ja kõige *rohkem weepuuduse* üle.

Eeskujuliku ühenduse loomine Tallinnaga ei tohiks nõuda linnalt kuigi suurt rahalist kulu. Waja Wabaduse pst. ehitamine kohe lõpule wiia, see katta tsemendiga wõi bituumeniga. Kokku leppida Tallinnaga paari lisapeatuskoha awamise kohta Tallinnas ja kõrwaldada need põhjused, mis tõeliselt õiglast nurinat praeguse liinipidamise kohta tekitawad. Selle teostamisel wõime julged olla, et omnibus Wabaduse pst. rajoonis asendab täiel määral trammi. Ja see paratamatult sunnib ka raudteewalitsust arwestama Nõmme rahwa huwidega. See kõik ei nõua linnalt kuigi suuri kulusid. Ainult waja masseerida teedeministeeriumi kuni wastu tullakse ja antakse toetust tsementeerimiseks. Seda on wõimalik läbi wiia. Tähendatud puiestee katte ehitamisega ei saawutata üksi korralik sõidutee, waid kõrwaldatakse ka teine pahe — *tolm!*

Tolmu küsimus on niiwõrd teraw, et kui teisiti ei saa, siis peab asuma sillutatud tänawate kastmisele. Sillutamata tänawatel tuleb aga kuiwal ajal *sõitmine üldse keelata*. Need on ka ainsad jõukohased abinõud tänawate tolmu wastu wõitlemisel, kuid annaksid tulemusi.

Mis nüüd puutub kõnniteedesse, siis peaks ka linnawalitsus oma kruntide ja parkide kõnniteed (käidawamatel tänawatel wähemalt) otsekohe korda seadma ja sedasama nõudma ka majaomanikelt. Jäetagu sealjuures linna ääred siiski teise järjekorda.

Weeküsimuse all oli mõeldud loomulikult *supelus*wõimalus. Sellest on juba palju kirjutatud ja kirjutame järgnewates numbrites weelgi, sest *see ongi Nõmme kardinaalküsimus!*

Nõmme peab kuurortlinnaks kujunema ja *sellena ainult* wõib ta ka kui linn püsima jääda. Kui kuurortlinn peab ta ka pakkuma wõimalusi suplemiseks ja teisteks kuurortelu mõnususteks. Weel enam, ta peab kujunema, nii-öelda, wabaõhu sanatooriumiks aasta läbi ja oma loodusliste eelduste tõttu pakkuma wajalisi wõimalusi ka talisportdiks. Oma terwendawa õhuga on ta ka ainsamaks kättesaadawamaks kohaks kõigile pealinna kodanike tihtidele, seepärast peawad Nõmme arengust kuurortlinnaks huwitatud olema ka kõik need, kelle käes kõik wõim ja wägi rahwa üldterwishoiu mõttes. Nõmme linnawalitsuse püüetele ja soowidele selles mõttes ei tohitaks ka sellepärast kurdiks jääda, kui ta wastawal pool rahaliste toetuste saamisega esineb. *See on Nõmmele eluküsimuseks ja kasuks üldsusele riiklises mõttes ning igasugune kulu selles suunas on mitmekordselt tasuw.*

Nii siis, Nõmme wõib püsida *ainult* kui kuurortlinn ja selleks on tal ka *kõik eelduseд*.

Ei lase sisse vedada...

Kõige paremas meeleolus, piip hambus, seisatab talumees ühel trammi peatuskohal Tallinnas ja jääb trammi ootama. Tal on soow Kadriorgu sõita, et ka oma ihusilmaga näha presidendi losse, mille ehitamisest ja ehitamise puhul nüipalju juttu tehti ajalehtedes ning ajakirjanikele sageli interwjuusid anti. Seda kuulsat losse tahab ta nüüd, olles kord juba pealinnas, oma silmaga näha ning ühelhoobil sellega ka elektritrammi sõidumugawust tunda.

Ta ootab ega pane tähelegi, mis peatustähis pajatab. Seal nga seisab must walgel: „Peatus nõudmise peale", ja kogenud sõitja tõstab siin hitlerlikult käe ning tramm peatub ja wõtab peale. Seda ei taipa talumees muidugi teha, ja juba teine tramm kihutab peatamata temast mööda.

„Mis kuradi kord ja seadus see on, et sõita ei saa," käratab mees täie suuga ja hakkab kiruma pealinna elu ja olu.

„Hei, papi, mis sa siin jageled ja korda rikud," lausub kordnik mehele lähenedes.

„Mis sellest korrast weel rikkuda, kui ta juba rikutud ongi," wastab talumees, „näe, tahan trammiga sõita, aga ta ei wõta mind peale, nagu minu raha midagi ei maksaksi!"

Järele päärides, kas ka mees trammi peatamiseks kõik eeltingimused korralikult sooritanud, selgitab kordnik:

„Kui tahad sellelt kohalt trammile pääseda, siis pead selle lähenedes käe üles tõstma."

Selle juures näitab kordnik, kuidas kätt tõsta ja teeb selleks oma käega wastawa liigutuse.

Talumees waatab uuriwalt kordnikule ja tema käeliigutusele ning lausub:

„Ei, wennas, sihukest käetõstmist ma nüüd küll ei tee... Mind juba keegi sisse ei wea."

„Kuidas sisse wedada?" pärib kordnik arusaamatuses.

„No-jah, keda's te rumalaks teete... Ma tahan Kadriorgu sõita, mitte aga Kihnu," lausub talumees kergel muigel ja taganeb kõnniteele, et „wõrgutajast" eemalduda.

Linnawalitsuse otsusi ja korraldusi.

Kuna ligemale 700 kinniswaraomanikul linnamaksud, millede tähtpäewaks oli 1. mai, weel õiendamata, otsustas linnawalitsus need sisse nõuda politsei kaudu wastuwaidlemata korras. See koeraldus käib ainult esimese poole kohta, kuna teise poole õiendamise tähtajaks on september.

Ka koerte-, hobuste-, jalgratta- ja sildimaksu õiendamisel on wiiwitusi tulnud, kuna paljud kodanikud koguni sihilikult hoiduwad kõrwale tähendatud maksudest. Sellepärast tahab linnawalitsus ka siin otsustawaid samme astuda, et need maksud korralikult laekuksid. Nii pannakse mai lõppedes majast majja kontrollijad käima, kes tähendatud maksudest kõrwalhoidjaid arwestama peawad. Kõigilt, kel mõnesugune eelpool tähendatud maks õiendamata, nõutakse see sisse sundkorras ja kahekordselt.

Nüüdsest peale on linnawalitsuse korralduse keelatud uude majja enne elama asuda, kuni see linnawalitsuse poolt pole weel lõplikult järele waadatud ja selleks wastaw luba antud.

Tulekahjude puhul on kohustatud õnnetuse kohale ilmuma ka linna elektriwõrgu ametnik, et kõrwaldada elektri hädaohtu tulekahju kohal.

Et Nõmme kui aedlinna ilmet tõsta, otsustas linnawalitsus ehitusmäärust ses mõttes täiendada, et tulemüüride ehitamine ära keelatakse. Neid wõib püstitada linnawalitsuse erilisel loal ja äärmisel wajadusel.

Seni sündis kauplemisplatside wäljaandmine turul enampakkumise teel, mis äärmiselt tülikas ja mitte küllalt otstarbekohane. Nüüd, 1. juunist, määrati nimetatud platsidele kindel hind.

Wabaduse puiestee äärde istutatud paplid otsustas linnawalitsus erilise hoole ja walwe alla wõtta. Oleks soowitaw, et ka kinniswaraomanikud ise oma krundi kohal olewate paplite eest hoolt kannaks ja neid kuiwal ajal ka kastaksid.

Kokkuhoiu mõttes otsustas linnawalitsus kärpida linna hoolealuste toetust 20 protsenti wõrra. See korraldus käib ainult suwekuude — juuni, juuli ja augusti kohta.

Tihtipeale uppub otse Nõmme jaam ja selle ümbrus lõpmatusse suitsusse, mida tekitawad siin põlewkiwiga köetawad manööwriwedurid. Et sellest paheст pääseda, esines linnawalitsus wastawa palwega, et raudteewalitsus need wedurid kõrwaldaks Nõmme jaamast.

„Kes oli too daam, kellega sind eila nägin"

„See ei olnud daam, waid minu wend uutes golff-pükstes".

„Mehekene, kuidas meeldin sulle maskikostüümis?"

„Sa wõiksid kindlasti seda alati kandma".

Poiss on üleannetuste pärast tubli nahatäie saanud, istub nurgas ja nutab kibedalt. Teda tuleb troostima temast paar aastat wanem õde ja lausub. „Ära nuta, kui suureks saame, siis peksame oma lapsi samuti".

Nõmme laulupäev läheneb.

Eeltööd kolmandaks laulupäewaks algasid juba läinud sügisel. Selleks 18 Nõmme haridusliſe ſihiga organiſatſiooni waliſid oma keskelt laulupäewa korraldawa komitee, kuhu praegu kuulub 6 liiget: h-rad J. Kirkmann, A. Tamm, A. Oldenberg, A. Eilart, A. Fluſs ja Th. Truusmann. Komitee juhatus ühes kohaliste koolide lauluõpetajate ja koorijuhtidega koostas laulupäewa kawa ja laskis trükkida wastawad noodid. Kawasſe wõeti 18 segakoori, 4 meeskoori, 9 lastekoori laulu ja 6 orkeſtritükki. Üldjuhiks paluti prof. J. Aawik, orkeſtrijuhiks hr. R. Kull ja lastekooridele prl. E. Uhlberg. Teisteks juhtideks on A. Wedro ja K. Leinus.

Pöörduti üleskutſega ümbruſes aſuwate kooride poole laulupäewaſt oſawõtmiſeks. Senini on regiſtreeritud oſawõtjaid 25 koori umbes 2000 laulja ja mängijaga. Läinud nädalal lõppes eelproowide eſimene ring kõigile Nõmme ja Tallinna kooridele ja nagu juhid tõendawad, on koorid oma töö teinud korralikult. Nii töotab laulupäew ſiſuliſelt tulla kõigiti wäärikas.

Ühes kontſertoſaga peetakſe ka rida teiſi pidustuſi. Wõidupäewal, 23. juunil on waimulik kontſert Rahu kirikus, päraſt ſeda wabaõhu-etendus lauluplatſil ja jaaniõhtu tulewärgi ning muude lõbustustega. Laulupäewa kontſert iſe on 24. juunil Mustamäe all. Annaks loodus aga ilusat ilma, ſiis rikastuks Nõmme jälle ühe kena ja hoogſa rahwapidustuſega.

Eesti Loomakaitse Liidu kongress.

Loomakaitse suurpäev Nõmmel pühapäeval, 17. juunil.

Eesti Loomakaitse Liit peab tänavu oma asemikekogu 6. koosoleku Nõmmel pühapäeval, 17. juunil kell 10 h. Rahvateatris. Osavõtjaid saabub üle riigi tegutsevatest loomakaitse-ühingutest. Peetakse teaduslikke referaate tuntuimate loomaarstide poolt, erilist käsitlust leiab marutaudi küsimus, mis tänavu levimas üle kogu meie riigi.

Tänavuse asemikekogu koosoleku korraldab Nõmme Loomakaitse Selts, kes küll veel noor, tegutsenud vaid 4 aastat alles, kuid liikmete arvult suurimaid (246 liiget) Eestis. Ühise kõrge aate eest ühiselt võitlejaid külalisi teistest ühingutest võtab N. Loomakaitse Selts vastu Nõmme jaamas lillede ja orkestriga kell 7.58 ja kell 8.48 homm. Kella 9—9.30 pakutakse külalistele kohvi Rahvateatris; kella 9.30—10.00 on Nõmme Loomakaitse Seltsi pidulik koosolek; kell 10—14 asemikekogu koosolek Rahvateatri saalis; kella 14.15—14.30 pildistamine; kella 15—17 üldine lõunasöök Rahvateatri väikeses saalis; kell 17 jalutuskäik Mustamäele ja Glehni parki.

Et võtta vastu saabuvaid külalisi soojalt ja teha nendega päeva jooksul ühiselt loovat tööd, on kõik Nõmme Loomakaitse Seltsi liikmed ja iga kodanik teretulnud koosolekule.

Ühisest lõunasöögist osavõtjaid palutakse endid registreerida Jaama t. 12 hr. H. Bergi ja linnavalitsuses prl. A. Futermanni juures kuni 10. juunini. Ükski loomasõber, täiskasvanu hui ka noor, eriti aga õppiv noorsugu ärgu puudugu koosolekult.

M. S. Nõmme osakonna peakoosolek.

Majaomanike Seltſi Nõmme oſakond pidas läinud teiſipäewal oma aasta-peakoosolekut, milleſt oſawõtt wõrdlemiſi elaw oli. Koosolekut juhatas direktor. A. Kaſk.

Mööbunud aasta tegewuſe aruandeſt ſelgus, et oſakond on püüdnud nii mõndagi teha ja algatada oma liikmete kui ka linna üldhuwides. Ka liikmed on püüdnud korralikult täita oma kohuſtuſi oſakonna ja ſeltſi wastu. Seltſi juhatuſe seniſeſt tegewuſeſt ja kawatſusteſt andis koosolijaile ſeletuſi ſeltſi ſekretär hr. Wiidas, kes ka koosolekul wiibis.

Oſakonaa juhatuſſe waliti hrad O. Piirman (eſimees), Kirnmann (laekur), Küla (eſimehe abi), Antſow (kirjatoimetaja) ja A. Kaſk (ametita juhatuſe liige).

Kohaliku ühisgümnaasiumi koolinäitus.

Weel kord juhime tähelepanu ühisgümnaaſiumi koolinäituſele, mis peetakſe pühapäewal, 3. juunil kella 10 h. kuni kella 8 õht. Hiiu koolimajas. Näituſe awamiſel kell 10 hommikul annawad külalistele ſeletuſi wastawate ainete õpetajad ja ülewaate kooli arenguſt koolijuhataja.

Arwestades asjaoluga, et gümnaaſium Nõmmel weel uus aſutis ja tema tööwõimaluſed laiemalele hulkadele wähe tuntud, on wälja pandud ka oſa õppeabinõuſid, et tutwuſtada lastewanemaid koolitöö tehniliſe küljega. Muidugi on pearöhk pandud õpilaste iſeſeiſwatele töödele, mida nad teewad kodus oma aruſaamiſe järele.

Et Nõmmel wõrdlemiſi palju arstirohu taimi kaswab, ſiis on neile pühendatud erioſakond, ſamuti dekoratiiwtaimedele.

Keelte õpetajad eſitawad rea kirjalikke katſeid õpilaste iſeſeiſwateſt töödeſt wastawatelt aladelt. Joonistamine on eſitatud aſtateſt kooli eſimeſteſt aastateſt, kui ſeda ainet õpetas maeſtro Kr. Raud, kuni wiimaſe aastani. Käſitöö, mida küll koolis ainult 1 tund nädalas, on ſiiski rida asjakeſi wälja panna. Füüſikas ja matemaatikas on õpilaste poolt walmiſtatud hulk tabeleid ja maateaduſes kaarte, mis wajalikud õppetöö kergendamiſeks. Kes huwitatud oma gümnaaſiumis tehtawaſt tööſt, ei jäta külastamata näituſt, kuna ſiſſepääs ſinna kõigile pealegi waba.

Millist kasu on toonud nõmmelastele „Tulu“ ühiskauplus?

Ühistegelise liikumise tegevus ei seisa mitte ainult tema pere rohkuses, vaid ka tähtsal määral nende teadlikkuses ühistegevuse otstarvest ja sihtidest.

Mitte ainult, et ei olda tuttavad ühistegevuse kõrgete sihtidega ja rahvuslike püüetega, vaid väga tihti ollakse hoopis väärarvamisis ühistegelise liikumise, näit. ühiskaubanduse — kui selle liikumise ühe tähtsama haru — kasulikkuses ja tema otstarves.

Väga paljudel valitseb arvamus, et ühiskaubanduse eesmärk on odavamalt kauba müümine kui teistes kauplustes, ja leitakse koguni, et ühistegevus ilma selle eesmärgita kaotab suurel määral selle, mis põhjustab tema olemasolu.

Kuid selliſelt mõtlejad unustavad aga tähtsaima teguri, mis põhjustab ja otse õigustab ühiskaubanduse olemasolu. See on nimelt kaubahindade reguleerimine. Selles mõttes tekkis ja tegutseb ka t.-üh. „Tulu“ oma harukauplustega.

Siit peaks siis järeldatama, et juba üks neist paljudest eesmärkidest, mida taotleb ühistegevus, ei seisa selles, et tingimata odavamalt müüa, vaid et reguleerida hindu, et need põhjuseta liig kõrgele ei kruvitaks, mis rahva ostuvõimet vähendaks. See eesmärk on märksa tähtsam ja kaaluvam esimesest.

Ja sellelgi ainsal põhjusel on rahvamajanduses selline tähtsus, mis õigustab ühistegevust ka kaubanduse alal kõrvuti erakaubandusega.

Ev. K.

Linna heakorra ja heaolu huvides.

Majaomanike Seltſi Nõmme oſakonna juhatus otſustas ſeltſi juhatuſe kaudu linnawalitiuſe tähelepanu juhtida äärmiſelt räpaſele pildile, mida pakub turu ääres aſuw puuhoow ühes luitunud majakeſega Kõwera tänawa ääres. Oſakonna arwates tuleks ſee linna ilu halwaw puuhoow ühes majakeſega korda ſeada juba eelolewaks laulupäewaks, mil oodata rohkesti külaliſt ka wäljaspoolt. Samuti otſustas ka tähendatud oſakonna juhatus paluda, et Harku tänawa turupoolne ots ſillutamiſele wõetaks ja Ida tänawa ſillutatud oſa kruuſakorraga kaetaks, kuna praegune mullaſegune liiwakate äärmiſelt tolmu tekitab.

Linna heakorra ja heaolu mõttes eſineſid ka Rahumäe ümbruſe majaomanikud linnawalitſuſele märgukirjaga, milles nõutakſe Näituſe ja Kaewu tänawate ſillutamiſt. Eriti eſimene nimetatud tänawateſt oma liiwaküngastega on läbipääſematud wedudeks. Linnawalitſus on kuuldawasti tähendatud tänawate ſillutamiſe wõimaluſte leidmiſe kaalumiſele wõtnud.

„Ookean“ kadunud.

Keda ſiin ſüüdistada wõi keda mitte, kuid Pääſküla-Kiwimäe „ookean“ ſüwendati ſupeluswõimaluſte ſoetamiſeks kuiwaks. Weſi on praegu „ookeaniſt“ hoopis kadunud, wäljaarwatud ſee tilgakene, mis weel lastebaſſeini püſima jäänud. Arwatawasti ei ole ka ſel tilgakeſel pikka iga, kuna ſüwendamiſega on nähtawasti awatud need weſiwärawad, mille kaudu ta maa alla tõmbub. Kahju, et „asjatundjad“ ka neid wõimaluſi ei kaalunud, kuidas maa alla ſuplema pääſeda.

Valdeki raba planeerimistööd tuleks lõpule viia.

Endine linnawalitſus aſus Waldeki raba planeerimiſele, et wälja anda umbes 100 aianduskrunti, alates Maksimi maaſt kuni Hiiu tänawani. Nagu kuulda, ſeiſab ſee töö praegu.

Seda tööd pooleli jätta ei tohiks. Kuigi raba kultiweerimine nõuab ſuuri kuluſid. on ſee hulgale waeſematele inimestele abinõuks, mis wõib tulewikus kaunikeſelt toidupooliſt anda.

Eriti tuleb ſelleks nõutada riiklikku abi niihästi kultiweerimiſeks kui ka aſundamiſeks. Mustamäe alune maa-ala oli ſelleks liiga wäike, et riigi abiga midagi ſuurejooneliſemat ette wõtta. Waldeki raba on aga nagu loodud ſelleks.

Linna arst komisjoniliikme õigustega.

Linnawalitſus eſines wolikogule ettepanekuga, et linna arſt dr. A. Truſa walitaks hoolekandekomisjoni liikmeks, milline asjaolu wõimaldab tal abiwajaja terwisliſe ſeiſukorda puutuwate küſimuste otſustamiſeſt hääleõigusega oſa wõtta. Wolikogu pooldas ettepanekut ja walis dr. Truſa tähendatud komisjoni liikmeks.

Palve jäi rahuldamata.

„Silwa“ omanik A. Ingerman palus alandada 1935. a. peale määratud trahterimaksu, milline palwe aga linnewalitſuſe ettepanekul wolikogu poolt rahuldamiſt ei leidnud.

Määrati tasu istungite pealt.

Linnawolikogu määras kinniswarade hindamiskomisjoni liikmetele tasu iga istungi pealt 1 kr. 50 senti, kusjuures iga liige on kohustatud oma rajoonis hankima tasuta wajalikke andmeid.

Aianduse nurk.

Veel elavaedadest.

Elavaia asutamiseks kaevatakse 40 kuni 60 sm sügavune ja 75 sm kuni 1 m laiune kraav. Välja visatud pealmise kihi muld jäetakse ühele kraavi kaldale ja alumine kiht teisele. Istutamise eel loobitakse pealmine kiht kraavi põhja ja alumine peale. Täidetud kraavi muld tõuseb üle kallaste ja moodustab väikese 10—15 sm kõrguse valli, mille keskele istutatakse taimed. Kehvema maa juures tuleb kraav täita parema mullaga ehk lisada väljakaevatud mullale komposti ehk kõdunenud sõnnikut juure. Värske sõnniku andmisest tuleb hoiduda, sest istutatud taimed värsket sõnnikut ei kannata. Väetamata maas aga elavaia taimed kasvada ei jõua ja aed ei paku mingit ilu ega tulu. Taimed istutatakse nööri järgi kas ühte ehk kahte ritta, jättes ridade vaheks 50 sm ja taimede vaheks ridades 20—50 sm, puuliikide suurusega arvestades.

Elavaedade asutamiseks tarvitatakse okas- kui ka lehtpuid. Kõige parem istutamise aeg on varakevad. Ka võib sügisel istutada, kuid siis on puude ärakuivamise protsent palju suurem.

Põetavad elavaiad põetakse eriliste kääride abil, mille juures aial oma kuju antakse. Kõige parem kuju on elavaial, kui ta on alt laiem ja pealt kitsam. Sellega võimaldatakse päikese, vihma ja õhu juurepääs okstele. Hoiduda tuleks püstlõikusest. Pügamist teimetatakse 1 või kaks korda aastas — kevadel ja augustikuus. Pügada tuleb igakord umbes 1 ehk pool sm kõrgemalt kui eeloleval korral.

Põetavaks elavaiaks tarvitatakse okaspuudest: kuusk (picea excelsa), elupuu (Thuja occidentalis), kadakas (Juniperus communis) ja soojemais ja varjatud kohtades jugapuu (Taxus baccata ja vormid ja pukspuu (Buxus ja vormid. Lehtpuudest: kõrgete elavaedade juures — kitsaleheline pärn (Tilia cordata), jalakad (ulmus scabra ja pummilla), vahtrad (Acer campestre ja tataricum), läätspuu (Caragana arborescens), viirpuu (Crataegus coccinea, monogyna, oxycantha), sarapuu (Corylus avelana) ja sirelid (Syringa vulgeris, Josikae); keskmiste juures: liguster (Ligustrum vulgeris, ovalifolium), kuslapuu (Lonicere tatarica), taaralõng (Lycium chineuse), läikiv tuhkpuu (Cotoneaster lucida), põõsas läätspuu (Caragone frutex) ja mitmesugused enela liigid; madalate juures: magesõster (Rihes alpinum), kitsaleheline tuhkpuu (Cotoneaster aucutifolia), põõsasmaroon (Patentilla fruticosa) ja mõned madalad enelased.

Hortensis.

Tuletõrje teated.

Õppuste korraldamine.

Peamões K. Sirotkin korraldab eeloleval nädalal järgmistele jaoskondadele: 4. pritsi jaosk. esmasp., 4. juunil kell 19 Risti-Valdeki pritsikuuris; 2. pritsi jaosk. teisipäeval ja autojaosk. neljapäeval kell 19 peapritsimajas.

Vigastus osutus õnneks kergemaks.

Pühade ajal Valdeki tänaval juhtunud tulekahju puhul vigastada saanud 2. pritsijaoskonna juhi abi hr. Pani tervis on praegu juba kõige paremas korras. Vigastus osutus õnneks kergemaks kui seda esialgu ervata võidi.

Risti-Liiva pritsimajja telefoniühendus.

Vabat. Tulet. ühingul on peale Jaama tänaval asuva pritsimaja, pritsimajad veel Kivimäel ja Risti-Liival, millest viimane alles hiljuti valmis nii kaugele, et majja elama asus alaline majahoidja. Et pritsimajas asub alaline elanik, siis otsustas ühingu juhatus pritsimajja sisseseada telefoniühenduse. Töö valmib neil päevil nii kuidas postivalitsus sellega jõuab. Telefon on tarvitada ainult õnnetusjuhuste teatamiseks, erakõnesid ei lubata sealt rääkida.

Korrapidajate jaoskonna loterii-allegri.

10. juunil s. a. korraldab korrapidajate jaoskond Rahvateatri saalis loterii-allegri. Loterii on väga sisukas selle poolest, et seal väga palju väärtuslikke asju loosimisele tuleb. Üldse tahetakse võitude arvu õige suureks teha.

Perekonnaseisu teateid.

Sünde: Ago Pärn (Nuust), Ilmar Naurits, Marie Adelbert, Veronika Buuts, Johannes Lipmann, Roland Rittal, Villi Hansen, Lembit Lilla, Luule Dribba.

Abiellunud: Boris Gergents (Jürgens) ja Tatjana Levitski; Julius Tiisfeldt ja Armilda Patte; Vladislav Margevitsh ja Vanda-Dagmar Altberg.

Abielluda soovivad: Johannes-Heinrich Tõrv ja Hilda Pauline Arras; Jaan Tabola (Tobola) ja Elisabeth Meyer; Elmar-Johannes Pudisaar ja Leida-Leonore Loopmann; Voldemar Hausberg ja Rosalie Anson; Verner-Reinhold Laurits ja Mary-Elfriede-Elisabeth Giesecke; Aleksander-Julius Tubli ja Faina Rosenlill; Eduard Kriiva ja Hilma Komonen; Valter Bürger ja Paula-Elise Holts.

Surnud: Marie-Johanna Pelman, 64 a.; Anton Smital, 58 a.; Olga Blauberg. 46 a.; Jaan Keero, 81 a.; Jaan Memme, 2 k.; Anna Pannel, 77 a.; Leena Lind, 44 a.; Margarete Loosenberg, 27 a.; Mart Pani, 75 a.

Kaks tennisplatsi.

Kohalik Tennisklubi avab pühapäeval, 3. juunil kell 11 oma liikmetele kaks tennisplatsi Hiiul. Platsid on mänguks avatud hommiku kella 7—10 õhtul. Uusi liikmeid võtab vastu ins. Semjonov linnavalitsuses.

Sitsi ball kavatsusel.

Naisselts „Awitaja" kawatseb korraldada juuli kuul niinimetatud sitsi-balli.

„Karl oli siiski eila õhtul siin, vaatamata sellele, et ma kindlasti ära keelasin teile üksteise nägemise".

„Aga ema, ma ei näinudki teda — tuli oli kustutatud.

„Emake, kes on idioodid, kas ka inimesed?"

„Ja kallike, just samasugused kui isa ja mina".

„Kallim, sinu isa on üks suur põikpea! Kujuta, kui ütlesin talle, et ma ilma sinuta elada ei saa, oli ta valmis minu matuse kulud kandma".

„Lapsed, mis on peale vee tarvilik ristimise juures."

„Laps, õpetaja".

Viimane aeg

on teil oma jalgratas korda seada. Selleks kõik tarvisminevad osad, mantlid, ja kummid ostate odavamini

H. Pärn'a juures

Nõmme, S. Pärnu 94, tel. 520-65.

Uued jalgrattad parimailt Rootsi, Inglise ja Saksa firmadelt müün **odavamini kui** naabrilinna suurärid. Osamaks võimaldatud.

Kohvik „FAUN" Einelaud

(end. „Madrid", Jaama t. nr. 6).

Parim ajaviitekoht Nõmmel.

LÕUNA- ja ÕHTUSÖÖGID

IGA PÄEV

Samas asub ka võõrastemaja.

„Nõmme Sõna" — iga nõmmelase leht!

FOTO KÕDAR

Maitsekad pildistused

Kodused ülesvõtted eritasuta

Amatöörtööde väljatöötamine

Avatud:
ärip: 9—19
pühap. 11—15.

NÕMME Kõver t. 11 / telef. 523-33

Majaplaane

ja

ehituseelarveid tehakse kõige otstarbekohasemalt

Nõmme Maamõõdu büroos

Jaama 12, Tulu majas, tel. 523-99.

Büroo avatud 9—18 äripäeviti.

Rätsepatöökoda

Tallinn, Kullasepa 6, telef. 429-43.

Võtan vastu tellimisi meesterahva kevade hooaja riietele oma kui ka tellija materjalist.

Riigi- ja omavalitsusteenijaile maksusoodustused.

Töö maitsekas ja korralik.

J. Tamm.

Teatan, et minu **riietuse töökoda,** mis asus Tallinnas, Narva mnt. 38, **asub nüüd**

Nõmmel,

Suur Pärnu mnt. 200

(Kivimäe peatus), tel. 524-19

Võtan vastu **tellimisi era- kui ka vormiriietuse peale.** Töö tehakse korralikult esimese klassi tööjõududega oma kui ka tellija materjalist. Kutse peale olen alati valmis tulema koju tellimisi vastu võtma ja proovisid tegema.

Austavalt
riietusmeister **J. KÜNNAPAS.**

J. Pürn'i

pesuriide kauplus „Estoonia t.-m. 16

soovitab iga Nõmme perenaisele soodsate hindadega suures valikus aknakardinaid, vaskseid kardina-hoidjaid, rolloosi ja kõiksugu laua,- voodi,- ihupesuriiet, moodsaid hooaja sitse, museline, markisette jne.

„Estonia" t.-m. 16 Tallinnas, telefon 459-79.

Saadaval

kõiksugu ehitus- ja majatarbed,

nagu rauda, süsi, värnitsat, värve jne.

Ahjupotid ja telliskivid.

SIKKA, S. Pärnu m. 94, Puhki kõrval.

Rätsepatöökoda A. TÜRK

Nõmme jaama juures, Jaama tän. 14.

Võtan vastu tellimisi meesterahva **suvehooaja** elegant riietuse peale viimase moe uudiste järele.

Kõik tööd valmistatakse esimese klassi tööjõududega. Töö eest täielik vastutus.

Hinnad ajakohased. **Maksutingimused soodsad.**

Elektrivalgustus ja parandustööd

Nõmme, Põllu t. 3—6 ja **Tallinn,** Paldiski mnt. 50.

Võtan enda peale

kõnniteede ja kaevude tegemise

oma kui ka töötellija materjaliga.

Aate t. 20, krt. 1; kodus kella 4 peale.

Iga nõmmelane loeb

„Nõmme Sõna"

Väljaandja ja vastutav toimetaja: J. Ratassepp. Trükitööstus „EHA" Tallinn, Linda tän. 7, tel. 465-12.